

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-06-05

Diarienummer 2025-9821

Handläggare

Xosé Villegas

Telefon: 031-368 37 31

E-post: xose.villegas@miljo.goteborg.se

Yttrande till stadsrevisionen med anledning av granskning av verksamhetsåret 2024

Förslag till beslut

1. Miljö- och klimatnämnden godkänner förvaltningens förslag till åtgärder, utifrån stadsrevisionens rekommendationer i granskningen av verksamhetsåret 2024, enligt tjänsteutlåtandet.
2. Miljö- och klimatnämnden skickar över tjänsteutlåtandet som eget yttrande till stadsrevisionen med anledning av deras granskning av verksamhetsåret 2024.

Sammanfattning

Stadsrevisionens årliga granskning av verksamheten är avslutad för 2024. I revisionsberättelsen framgår att stadsrevisionen bedömer att nämnden har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig. Stadsrevisionens lämnar dock via sin revisionsredogörelse följande rekommendationer till nämnden att åtgärda under 2025:

- Säkerställa att beslut om anställningar som är tagna på delegation återrapporteras till nämnden.
- Stärka följsamheten mot Göteborgs Stads regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning.
- Stärka arbetet mot invasiva främmande arter.
- Kartlägga och sammanställa en bild av var i organisationen och inom vilka processer oegentlighetsrisker föreligger samt därefter vidta åtgärder.
- Utreda orsakerna till att andelen medarbetare som påverkats i sina beslut ökar och vidta åtgärder för att förhindra detta.
- Analysera risken för att förtroendevalda utsätts för hot, våld och otillåten påverkan och bedöma om det egna arbetet behöver stärkas. Det är särskilt viktigt mot bakgrund av att det inte finns en tydlig gemensam styrning och ansvarsfördelning i staden.

Följande rekommendationer kvarstår sedan tidigare år (2023), mot bakgrund av att ingen uppföljning av dessa skett under 2024:

- Öka omfattningen av den egeninitierade tillsynen av förorenade områden.
- Upprätta en stadengemensam handlingsplan för förorenade områden.
- Utveckla och fördjupa samverkan avseende ärenden som rör förorenade områden.

Med anledning av stadsrevisionens granskning ska nämnden i ett yttrande beskriva vilka åtgärder som har gjorts eller planeras att göras till följd av rekommendationerna.

Förvaltningens förslag till yttranden över rekommendationerna framgår under rubriken *Beskrivning av ärendet*. Förvaltning bedömer att de åtgärder som föreslås är ändamålsenliga och tillräckliga för att omhänderta revisionens rekommendationer.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Ekonomiska konsekvenser av föreslagna åtgärder med anledning av stadsrevisionens rekommendationer om både tillsyn av förorenade områden och arbetet mot invasiva främmande arter innebär kostnader som förvaltningen har lyft in i behovsutredningarna för 2025–2027 och 2026–2028. Övriga föreslagna åtgärder bedöms inte få ekonomiska konsekvenser för nämnden.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen gör bedömningen att nämndens åtgärder till följd av stadsrevisionens rekommendationer inom tillsyn av förorenade områden och arbetet mot invasiva främmande arter kommer stärka stadens förmåga att uppfylla både lokala och nationella miljömål. Detta bidrar i sin tur till att säkerställa en hälsosam miljö för invånarna och en renare och mer hållbar miljö till kommande generationer.

Bedömning ur social dimension

Förvaltningen gör bedömningen att nämndens åtgärder till följd av stadsrevisionens rekommendationer inom riskområden oegentligheter, otillåten påverkan och personsäkerhet kommer stärka förvaltningens arbete med säkerhet, trygghet och hälsa. Detta bidrar i sin tur till att säkerställa en god arbetsmiljö för både nämndens förtroendevalda och förvaltningens personal.

Samverkan

Förvaltningens samverkansgrupp informeras om ärendet den 10 juni 2025.

Bilaga

1. Revisionsredogörelse 2024, miljö- och klimatnämnden

Ärendet

Nämnden beskriver i detta yttrande vilka åtgärder som har vidtagits eller planerar att vidtas under 2025 med anledning av stadsrevisionens rekommendationer efter granskning av verksamhetsåret 2024. Yttrandet ska vara stadsrevisionen tillhanda senast den 19 juni 2025.

Beskrivning av ärendet

Stadsrevisionens årliga granskning av verksamheten är avslutad för 2024. Miljö- och klimatnämnden mottog stadsrevisionens revisionsberättelse och revisionsredogörelse för granskning av verksamhetsåret 2024 på sammanträde den 22 april 2025 § 72, då resultatet av granskningen presenterades av revisorerna.

Revisionsredogörelse för 2024, granskning av miljö- och klimatnämnden

Stadsrevisionens samlade bedömning är att verksamheten i huvudsak har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt men att det finns vissa brister som nämnden rekommenderas att åtgärda.

I revisionsredogörelsen lämnar därför stadsrevisionen sex rekommendationer till nämnden. Dessa presenteras nedan tillsammans med förvaltningens kommentarer och bedömningar av hur rekommendationerna bör omhändertas.

Granskningsområde – Grundläggande granskning

Nämndens rekommenderas att säkerställa att beslut som inte får delegeras till förvaltningen framgent fattas av nämnden.

Förvaltningens kommentarer och åtgärder

Förvaltningen har omhändertagit rekommendationen genom att införa rutiner för att beslut om tillsättning av samtliga tjänster, även de som inte har varit utannonserade, ska tas med på listan över delegationsbeslut som behandlas på varje ordinarie nämndmöte.

Nämnden rekommenderas att stärka följsamheten mot Göteborgs Stads regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning.

Förvaltningens kommentarer och åtgärder

Förvaltningen omhändertar rekommendationen genom att inte längre genomföra sådana mindre budgetjusteringar som tidigare varit praxis, om inte det finns nämnd- eller kommunfullmäktigebeslut som medför ändringar i budget. Extra kontroller av att budgetsiffror i rapportering följer ursprunglig budget och eventuella tilläggsbeslut införs vid varje rapporteringstillfälle.

Granskningsområde – Invasiva främmande arter

Nämnden rekommenderas att stärka arbetet mot invasiva främmande arter.

Förvaltningens kommentarer och åtgärder

Enligt revisionsredogörelsens avsnitt 3.2 bedömer revisionen att nämndens arbete avseende invasiva främmande arter genomförs tillfredsställande rent organisatoriskt, men att arbetet sker i för liten omfattning och därmed behöver stärkas. Omfattningen har bedömts utifrån frågans allvarlighet som hot mot den biologiska mångfalden samt de styrande dokument och bestämmelser som Göteborgs Stad åtagit sig att agera enligt.

Förvaltningen är enig med revisionen om att den nuvarande omfattningen bör utökas, vilket dock inte varit möjligt inom given budgetram. I huvudsak hanterar nämnden invasiva främmande arter inom ramen för miljöövervakningsuppdraget samt genom den tillsyn som myndigheten bedriver. Eftersom det senare är en händelsestyrd verksamhet, tolkar nämnden revisionens rekommendation som att det i huvudsak är miljöövervakningen av invasiva främmande arter som bör stärkas. Behovet beskrivs i förvaltningens behovsutredning 2026–2028.

Nämndens ansvar för kartläggning och övervakning av förekomster och spridning av invasiva främmande arter sker inom ramen för den ekologiska miljöövervakning som bedrivs enligt nämndens miljöövervakningsplan. Förvaltningen har under de tre senaste åren påbörjat en kartläggning av invasiva främmande arter i kommunen. Kartläggningen och övervakningen kommer att fortsätta med årliga undersökningar. Invasiva främmande arter sprider sig och nya arter kan väntas etablera sig i kommunen i framtiden, varpå löpande övervakning är viktigt för att skapa förutsättningar att hantera arternas spridning och etablering i så tidigt skede som möjligt. Miljö- och klimatnämnden innehar en viktig roll i att bidra med underlag och data, som de förvaltningar som utför bekämpning av arterna kan nyttja i sitt arbete.

I revisionsredogörelsens avsnitt 3.1 beskrivs att miljö- och klimatnämnden uppger att det inte finns något utpekad ansvar där nämnden ska samordna och driva stadens arbete med invasiva främmande arter. Ett sätt som samordningen mellan nämnder och bolag sker på, är genom stadens samordningsgrupp för frågor om invasiva arter. I revisionsredogörelsen avsnitt 3.1 beskrivs att det är möjligt att rapportera fynd av invasiva arter på samordningsgruppens gemensamma teamsyta. Förvaltningen önskar förtydliga att detta handlar om att det via ytan finns möjlighet att dela kunskap om förekomster av invasiva arter och inte någon formell form av rapportering. Nämnder och styrelser som upptäcker förekomster av invasiva främmande arter rapporterar detta till Artportalen.

Nämndens arbete avseende invasiva främmande arter utgörs också av handläggning av dispensansökningar, tillståndsansökningar och anmälningar om yrkesmässig användning av växtskyddsmedel mot jätteleka och parkslide (i enlighet med Förordningen om bekämpningsmedel (2014:425) 39, 40 och 41 §§). I samband med provningar genomför förvaltningen ibland platsbesök för att bedöma förutsättningar och risker i relation till tillstånd och godkännande, exempelvis om det finns ett vattendrag eller vattentäkt i närheten av platsen där kemisk bekämpning ska ske. Dessa fall är dock händelsestyrda, varpå förvaltningen bedömer att revisionens rekommendation om utökad omfattning ej är applicerbart på dessa fall.

Vidare bör det uppmärksammas att revisionsredogörelsen avsnitt 3 med underavsnitt innehåller ett antal skrivningar som inte överensstämmer med de uppgifter som förvaltningen lämnat till revisionen under granskningsskedet. Gällande nämndens ansvar som tillsynsmyndighet beskriver revisionen att invasiva arter som upptäcks i schaktmassor rapporteras till Länsstyrelsen, samt att Länsstyrelsen är den myndighet som kan förelägga fastighetsägaren om åtgärder. Miljö- och klimatnämnden rapporterar inte till Länsstyrelsen gällande avfallshantering av schaktmassor.

Länsstyrelsen kan inte heller ställa krav i dessa fall, utan detta ansvar ligger på miljö- och klimatnämnden. Länsstyrelsen kan ställa krav mot fastighetsägaren när det upptäcks ett befintligt bestånd som är uppvuxet på en viss yta.

Granskningsområde – Skydd mot oegentligheter

Nämnden rekommenderas att kartlägga och sammanställa en bild av var i organisationen och inom vilka processer oegentlighetsrisker föreligger samt därefter vidta åtgärder.

Förvaltningens kommentarer och åtgärder

Nämnden har i samband med framtagandet av nämndens samlade riskbild 2025 identifierat och samlat de väsentliga oegentlighetsriskerna inom nämndens verksamheter. Dessa risker handlar främst om att anställda utsätts för otillåten påverkan, anställda eller/och förtroendevalda utsätts för hot eller/och våld, infiltration i organisationen, bristande följsamhet mot förvaltningens regelverk gällande inköps- och upphandlingsprocesser samt informationshantering.

Identifierade risker har bedömts och utifrån den resulterade samlade riskbilden har befintliga och nya åtgärder har kopplats till riskerna och fördelats inom förvaltningen för hantering och kontroll. I nämndens interkontrollplan 2025 läggs ytterligare fokus på två riskområden där risker för oegentlighet bedöms vara mest aktuellt i nuläget: upphandlingsprocesser samt informationshantering.

Förvaltningen har med stöd av det stadengemensamma verktyget Stratsys systematiserat arbetet med nämndens riskhantering och internkontroll under 2024 och kvartal 1 2025. Nedan länkar förvaltningen båda styrande dokument där nämnden har fastställt en systematisk insamling och värdering av oegentlighetsrisker inom organisationen:

[Miljö- och klimatnämndens samlade riskbild 2025](#)

[Miljö- och klimatnämndens interna kontrollplan 2025](#)

Nämnden rekommenderas att utreda orsakerna till att andelen medarbetare som påverkats i sina beslut ökar och vidta åtgärder för att förhindra detta.

Förvaltningens kommentarer och åtgärder

Förvaltningen fortsätter att genomföra och följa upp planerade åtgärder kring risken för otillåten påverkan i nämndens samlade riskbild 2025, genomför säkerhetsrekommendationer från anlita extern konsult samt planerar att genomföra Chefoskopet under sen höst. Chefoskopet är en metod framtagen av Suntarbetsliv. Chefoskopets strategi är att skapa friska och attraktiva organisationer där chefer kan vara närvarande, utveckla sin verksamhet och samtidigt må bra, och som i sin tur skapar en god arbetsmiljö för sina medarbetare.

Förvaltningen fortsätter att genomföra och följa upp planerade åtgärder kring risken för otillåten påverkan i nämndens samlade riskbild 2025, genomför säkerhetsrekommendationer från anlita extern konsult samt planerar att genomföra Chefoskopet under sen höst. Chefoskopet är en metod framtagen av Suntarbetsliv. Chefoskopets strategi är att skapa friska och attraktiva organisationer där chefer kan vara närvarande, utveckla sin verksamhet och samtidigt må bra, och som i sin tur skapar en god arbetsmiljö för sina medarbetare.

Samtidigt stärker förvaltningen sin förmåga att motverka osund konkurrens och kriminell verksamhet. Arbetet fokuseras och fler kompetenser tillförs arbetsgruppen på förvaltningen som arbetar inom området. En ökad professionalisering kan bidra till att

motståndskraften mot otillåten påverkan ökar. Slutligen har Stadsledningskontoret nyligen lanserat ett nytt utbildningsmaterial som bygger på stadens handbok mot otillåten påverkan. Utbildningsmaterialet består av en teoretisk del samt stöd till workshop där riskidentifiering mot otillåten påverkan genomförs. Myndighetsavdelningarna planerar att genomföra utbildningarna under 2025.

Granskningsområde – Personsäkerhet

Nämndens rekommenderas att analysera risken för att förtroendevalda utsätts för hot, våld och otillåten påverkan och bedöma om det egna arbetet behöver stärkas. Det är särskilt viktigt mot bakgrund av att det inte finns en tydlig gemensam styrning och ansvarsfördelning i staden.

Förvaltningens kommentarer och åtgärder

Förvaltningen fortsätter att genomföra och följa upp planerade åtgärder kring risken för personsäkerhet för förtroendevalda i nämndens samlade riskbild 2025. Förvaltningens säkerhetsfunktion driver detta arbete i samråd med förvaltningsdirektör och nämndordförande, och med stöd av stadsledningskontoret.

Granskningsområde – Uppföljning av tidigare granskning 2023

Stadsrevisionen rekommenderar miljö- och klimatnämnden att öka omfattningen av den egeninitierade tillsynen av förorenade områden.

På uppdrag av förtroendevalda revisorer granskade revisionskontoret år 2023 tillsyn av förorenade områden. Av nämndens yttrande år 2024 framgår att flera åtgärder har påbörjats men att dessa beräknas vara färdigställda först under år 2025. Mot bakgrund av detta har stadsrevisionens valt att avvakta med uppföljningen till år 2025.

Förvaltningens kommentarer och åtgärder

Förvaltningen har i sin planering för 2024–2026 fastslagit en utökning av den egeninitierade tillsynen av förorenade områden. Förvaltningen har tidigare till största del handlagt händelsestyrd tillsyn och i mycket liten omfattning planerad tillsyn. Under 2024 påbörjades planerade insatser inom riskområde 1 och 2. I det första steget görs ansvarsutredningar för att därefter fortsätta med tillsynen. Tillsynen görs i första hand att på de objekt där det finns en ansvarig verksamhetsutövare. I de fall det inte finns någon ansvarig verksamhetsutövare behövs en stadengemensam handlingsplan där en förvaltning utses att söka statsbidrag för att kunna hantera föreningen.

Stadsrevisionen rekommenderar miljö- och klimatnämnden att upprätta en stadengemensam handlingsplan för förorenade områden.

Förvaltningens kommentarer och åtgärder

Förvaltningen fick i tilläggsbudget under hösten 2024 uppdraget att samordna framtagandet av en stadengemensam handlingsplan för förorenade områden i samverkan med berörda nämnder och bolagsstyrelse. Förvaltningen använder EHB-portalens mall för en sådan plan. EHB-portalens drivs av länsstyrelserna och är en hjälp till kommuner och länsstyrelser som jobbar med förorenade områden.

En beslutad handlingsplan för förorenade områden ökar möjligheterna att arbeta strategiskt med förorenade områden. I handlingsplanen ska aktuella mål och strategier

anges samt tydliggöra hur arbetet med förorenade områden ska bedrivas. I planen ingår prioriteringsgrunder, resurser, ansvarsområden samt en tidsplan för arbetet.

Stadsrevisionen rekommenderar miljö- och klimatnämnden att utveckla och fördjupa samverkan avseende ärenden som rör förorenade områden.

Förvaltningens kommentarer och åtgärder

En stadengemensamma handlingsplans behöver implementeras i stadens berörda förvaltningar och bolag, vilket möjliggör en fördjupad samverkan av ärenden som rör förorenade områden. För att hålla handlingsplanen aktuell ska den revideras med ett visst intervall. Planen kommer att ha som utgångspunkt hur vi strategiskt ska arbeta med förorenade områden i staden så att vi på ett effektivt sätt får effekt av vår tillsyn. Uppföljning av planen kommer att behöva göras kontinuerligt.

Förvaltningens bedömning

Förvaltning bedömer att åtgärderna som föreslås ovan är ändamålsenliga och tillräckliga för att omhänderta revisionens rekommendationer i granskningen av verksamhetsåret 2024.

Maria Jacobsson

Direktör

Björn Nordtorp Lillieström

Avdelningschef